

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Petra Hluštíka, Ph.D., ve věci

žalobce: **RATO reality s.r.o.**
sídlem Lannova 2061/8, 110 00 Praha 1
zastoupený společností Daně & Daně s.r.o.
sídlem Oborného 299/10, 709 00 Ostrava - Hulváky

proti

žalovanému: **Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj**
sídlem Na Jízdárně 3162/3, 709 00 Ostrava - Moravská Ostrava a Přívoz

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 4. 2020 č. j. 1388249/20/3202-80547-803674, ve věci námitky proti exekučním příkazům

takto:

I. Rozhodnutí Finančního úřadu pro Moravskoslezský kraj ze dne 1. 4. 2020 č. j. 1388249/20/3202-80547-803674 se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám společnosti Daně & Daně, sídlem Oborného 299/10, 709 00 Ostrava – Hulváky.

Odůvodnění:

1. Podanou žalobou se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 4. 2020 č. j. 1388249/20/3202-80547-803674, jímž bylo rozhodnuto o námitce žalobce uplatněné proti exekučním příkazům ze dne 11. 4. 2017 č. j. 1727912/17/3215-00540-801771, č. j. 1729027/17/3215-00540-801771, č. j. 1729168/17/3215-00540-801771, č. j. 1729424/17/3215-00540-801771, č. j. 1729548/17/3215-00540-801771, č. j. 1729650/17/3215-00540-801771, č. j. 1729743/17/3215-00540-801771 a č. j. 1729836/17/3215-00540-801771, a ze dne 19. 4. 2017 č. j. 843596/17/3215-00540-801771.
2. V podané žalobě žalobce předně poukázal na rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 1. 2020 č. j. 22 Af 65/2019-37, kterým bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 6. 2017 č. j. 2295405/17/3215-00540-801771 z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí (dále jen „zrušující rozsudek“). Současně byla věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný po zrušujícím rozsudku krajského soudu vydal napadené rozhodnutí, které žalobce považuje opět za nezákonné a domáhá se jeho zrušení.
3. Krajský soud v předchozím zrušujícím rozsudku uvedl, že žalovaný se nezabýval otázkou proporcionality, vhodnosti způsobu provedení exekuce, hodnotou exekuvovaných nemovitostí a upřednostněním prodeje nemovitých věcí před jiným způsobem provedení daňové exekuce. V nyní napadeném rozhodnutí vydaném v rámci dalšího řízení po zrušujícím rozsudku soudu žalovaný setrval nadále na svém právním názoru, nepřezkoumatelnost a vady řízení nenapravit, naopak dopustil se identických vad jako v předchozím řízení a nerespektoval závěry zrušujícího rozsudku.
4. Žalobce dále namítl, že žalovaný mohl pořídit ocenění exekuvovaného majetku vlastními silami a odkázal na organizační řád žalovaného ze dne 23. 6. 2015 č. j. 41392/15/7400-00180, na jehož základě žalovaný mohl prostřednictvím odboru majetkových daní zkoumat hodnotu nemovitostí žalobce. Nic takového se však v obsahu daňového spisu nenachází.
5. Dále žalobce odkázal na judikaturu vztahující se k otázce respektování soudní judikatury ze strany státní správy (rozsudek Nejvyššího správního soudu – dále jen „NSS“ – ze dne 10. 11. 2016 č. j. 2 Afs 165/2016-28) a dodal, že pokud žalovaný nepodal proti zrušujícímu rozsudku kasační stížnost, ztotožnil se se závěry krajského soudu a měl podle nich postupovat, což však neučinil.
6. V další části žaloby žalobce namítl, že exekuční řízení bylo bezprostředně ovlivněno pokusem úřední osoby finanční správy spadající pod územní pracoviště ve Frýdku – Místku vylákat finanční výhodu a poukázal na trestní rozsudek ze dne 1. 2. 2019 sp. zn. 1 T 203/2017, jímž byl pracovník finanční správy odsouzen za přijetí úplatku a zneužití pravomoci úřední osoby. Žalobce má za to, že celý průběh exekučního řízení rozhodovaly podjaté osoby ve smyslu ust. § 78 odst. 1 písm. b), případně písm. c) zák. č. 280/2009 Sb., daňového řádu, v platném znění (dále jen „daňový řád“).

7. Žalovaný ve vyjádření uvedl k otázce exekuce prodejem nemovitých věcí shodné skutečnosti jako v napadeném rozhodnutí a dále poukázal na právní úpravu ust. § 176 odst. 1 písm. c) daňového řádu, podle níž je vykonatelný zajišťovací příkaz exekucním titulem a dále na důvodovou zprávu k této právní normě a zdůraznil, že z nich nevyplyvá upřednostnění zřízení zástavního práva k nemovitým věcem před vydáním exekucních příkazů jejich prodejem, kdy tato povinnost byla založena až na základě rozsudku NSS ze dne 28. 3. 2019 č. j. 2 Afs 392/2017-48, tedy téměř 2 roky po vydání předmětných exekucních příkazů. Žalovaný má za to, že je na jedné straně vázán rozhodnutím soudu, ale na straně druhé je vázán základními zásadami a tedy i zásadou *lex retro non agit*, dle které je pravá retroaktivita nepřípustná. K žalobcově argumentaci trestně právním řízením uvedené v žalobě žalovaný uvedl, že ji považuje za nepřipadnou, neboť trestně právní řízení nemá s daňovou exekucí nic společného. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.
8. Žalobce v replice doručené krajskému soudu dne 14. 8. 2020 setrval na své žalobní argumentaci.
9. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (ust. § 75 zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění – dále jen „s.ř.s.“) a byl vázán obsahem žalobních bodů uvedených v žalobě.
10. Z obsahu správních spisů krajský soud zjistil, že žalobci bylo dne 11. 4. 2017 vydáno celkem 8 exekucních příkazů na prodej nemovitých věcí, jejichž předmětem je podle ust. § 177 odst. 1 a § 218 daňového řádu a § 335 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, v platném znění (dále jen „o. s. ř.“) nemovitá věc se všemi součástmi a příslušenstvími ve vlastnictví žalobce zapsaná na LV X v k. ú. Šenov u Nového Jičína: pozemek parc. č. X, zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba č. p. X, občanská vybavenost a dále pozemky parc. č. X, zastavěná plocha, zbořeniště a nádvoří, parc. č. X, ostatní plocha, manipulační plocha, parc. č. X, ostatní plocha, zeleň, parc. č. X, ostatní plocha zeleň, parc. č. X, zahrada a parc. č. X, ostatní plocha, manipulační plocha. Nedoplatky, k jejichž úhradě byla exekucními příkazy nařízena exekuce uvedených nemovitých věcí, ve svém součtu činí částku 409 972 Kč. Dne 19. 4. 2017 vydal správce daně exekucní příkaz na prodej nemovitých věcí ve vlastnictví žalobce v k. ú. Kunín zapsaných na LV X, a to pozemek parc. č. X zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba č. p. X, občanská vybavenost a dále pozemek parc. č. X, zahrada. Exekucní příkaz byl vydán k vymožení nedoplatku ve výši 410 907 Kč. Všechny uvedené exekucní příkazy byly odůvodněny existencí zajišťovacích příkazů vydaných na základě pohledávky správce daně na dani z přidané hodnoty, přičemž zajišťovací příkazy byly vykonatelné dnem jejich vydání, tj. 11. 4. 2017 a 19. 4. 2017. Proti uvedeným exekucním příkazům podal žalobce námitku ve smyslu ustanovení § 159 daňového řádu, v níž namítl tyto skutečnosti:
- Tržní hodnota obou nemovitostí je cca 8 000 000 Kč, zatímco dlužná částka představuje 820 879 Kč. Ekonomickým porovnáním vyvstává zjevný nepoměr, když dluh představuje 10% hodnoty majetku postiženého exekucí.
 - Není odůvodněno, proč správce daně vydal exekucní příkazy na prodej dvou nemovitostí, když by stačila jen jedna. Jeho postup je porušením zásady hospodárnosti a zásady přiměřenosti daňového řízení (§ 7 a § 5 odst. 3 daňového řádu).

- Z exekučních příkazů není seznatelné, jaké kroky správce daně učinil k ohodnocení majetku.
- Z exekučních příkazů nevyplývá, proč byl upřednostněn prodej nemovitostí před zřízením zástavního práva dle ust. § 170 daňového řádu. Správce daně tak porušil ust. § 175 odst. 2 daňového řádu.
- Vydané exekuční příkazy jsou nezákonné, když nejsou přezkoumatelně uvedeny důvody jejich vydání. Správce daně nevypořádal otázky vhodnosti, rozsahu, způsobu provedení exekuce a otázku poměru výše pohledávky k ceně nemovitostí. Žalobce poukázal na judikáty NSS sp. zn. 2 Afs 81/2004 a sp. zn. 1 Afs 47/2004.
- Správce daně vybočil ze základních limitů výkonu státní moci ve smyslu čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 a čl. 11 odst. 5 Listiny. Státní moc byla realizována mimo způsoby stanovené zákonem, což představuje svévoli a zneužití práva.
S podanými námitkami se žalovaný vypořádal v rozhodnutí ze dne 7. 6. 2017 č. j. 2295405/17/3215-00540-801771, které bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 1. 2020 č. j. 22 Af 65/2019-37. Současně byla věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení po zrušujícím rozsudku žalovaný vydal napadené rozhodnutí.

11. Napadeným rozhodnutím žalovaný námitku žalobce zamítl. V odůvodnění rozhodnutí se žalovaný nejprve věnoval otázce vhodnosti a přiměřenosti zvoleného způsobu daňové exekuce, přičemž svou argumentaci vystavěl shodným způsobem jako v rozhodnutí zrušeném předchozím rozsudkem soudu. V další části odůvodnění se zabýval otázkou upřednostnění vydání exekučních příkazů před zřízením zástavního práva, kde argumentoval, že rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2019 č. j. 2 Afs 392/2017-48 nabyl právní moci až dne 19. 4. 2019, a proto jej podle žalovaného není možné aplikovat na úkon z roku 2017, neboť by se tím žalovaný dopustil pravé retroaktivity, která je nepřípustná. Bylo by nelogické aplikovat na případ novější judikaturu, která v době rozhodování nebyla správci daně známa. Současně žalovaný vyslovil, že má za to, že za dané situace není v této konkrétní věci vázán názorem NSS.

12. Krajský soud v předchozím zrušujícím rozsudku jednoznačně vyslovil, že je povinností správce daně provést vlastní kvalifikovaný odhad (správní úvahu) v rámci odůvodnění vydávaného exekučního příkazu, neboť je jeho povinností zabývat se otázkou proporcionality mezi hodnotou exekvované nemovitosti a hodnotou pohledávky (v podrobnostech odst. 12 - 14 zrušujícího rozsudku). Dále krajský soud zavázal žalovaného vypořádat se přezkoumatelným způsobem s alternativou institutu zástavního práva (odst. 17 a následující zrušujícího rozsudku).

13. Na základě shora uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že žalovaný v napadeném rozhodnutí nejenže neodstranil vady řízení vytýkané mu předchozím zrušujícím rozsudkem tohoto soudu, ale dopustil se rovněž nezákonného postupu spočívajícího v nerespektování závazného právního názoru soudu vysloveného ve zrušujícím rozsudku (ust. § 78 odst. 5 s.r.s.).

14. Názor žalovaného na právní otázku retroaktivity judikatury považuje krajský soud za nesprávný.

V tomto směru lze odkázat na nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 12. 2013, sp. zn. III. ÚS 3221/11 (dostupný na <http://nalus.usoud.cz>), v němž se Ústavní soud podrobně zabýval otázkou temporálních účinků judikatury a jejích změn, a kde mimo jiné vyslovil, že: „Soudní nalézání práva oproti tomu nelze (zpravidla) považovat za tvorbu právních předpisů,

ale (jen) za jejich výklad a zpřesňování, s účinky inter partes, především pak toto z povahy věci působí "retroaktivně", neboť soud posuzuje (zpravidla) jednání, k němuž došlo v minulosti. Justice jakožto "nalézací" instituce tedy provádí výklad zákona (v jeho mezích), který platí "od začátku" a své uplatnění (coby právo v materiálním smyslu) zpravidla nalezne i u dalších případů, jejichž skutkový základ leží rovněž v minulosti (k tomu podrobněji níže). [...] Jestliže tedy soudní rozhodnutí z podstaty věci působí zpětně (retrospektivně), nemůže se na ně uplatit ani obecný zákaz retroaktivity. [...] Pokud v rámci soudního rozhodování dochází ke změně judikatury, kdy stávající výklad zákona je odmítnut a nahrazen výkladem novým, není situace v zásadě jiná. I zde "správný výklad" dopadá na souzený případ zpravidla bezprostředně (tj. bez "přechodných ustanovení"), s účinky ex tunc, a své uplatnění nalezne - s ohledem na svou "presumptivní závaznost", založenou na přesvědčivosti argumentace, autoritě a kompetencích nejvyšších soudních instancí, a v tom rámci na tom, že tato závaznost představuje právní mechanismus sjednocování práva - (zpravidla) na všechny budoucí případy, jejichž skutkový základ spočívá rovněž v minulosti. [...] Současně však v případě, kdy odmítnutý právní výklad představoval ustálenou judikaturu především nejvyšších soudních instancí, její změna vykazuje (materiálně) zpětný účinek, jenž stojí proti principu právní jistoty a důvěry jednotlivce v právo. Z ústavního hlediska je tedy třeba řešit, zda a případně jakým způsobem lze poskytnout ochranu oprávněné důvěře dotčeného účastníka v právo, přičemž nutno brát v úvahu, že na straně jedné stojí zmíněný princip důvěry v právo, na straně druhé pak princip rovnosti v právech (čl. 1 Listiny) a soudcovské nezávislosti a vázanosti soudce zákonem (čl. 82 a čl. 95 odst. 1 Ústavy). [...] V obecné rovině lze vycházet především z toho, že změna judikatury obecných soudů - primárně s ohledem na princip rovnosti v právech (konkrétně v podobě zásady rovného použití práva) - nesmí být svévolná, což by bylo v případě, že by výklad a aplikace práva, představující odklon od dosavadní judikatury, postrádal racionální zdůvodnění (tzn. nebyl by postaven na věcně přiléhavých důvodech, přičemž daná změna by se jevila jako náhlá, překvapivá, bez určité myšlenkové linie, a dané rozhodování by tak neslo známky nahodilosti) a současně by se ocital mimo rámec tzv. podústavního práva v důsledku toho, že by nerespektoval požadavky plynoucí z ochrany základních práv a svobod. [...] Na straně druhé neexistuje a nemůže existovat žádná garance proti změně judikatury jako takové; i když nenastane změna společenských poměrů, v právní oblasti dochází k neustálému vývoji a justiční orgány musí mít možnost, jež přímo plyne z čl. 95 odst. 1 Ústavy, zakotvujícího vázanost soudce zákonem, dosavadní, na základě nově získaných poznatků nesprávný právní názor zvrátit, resp. překonat."

K tzv. temporálním účinkům judikatury se vyjádřil i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 21. 10. 2008, č. j. 6 As 7/2005 - 97: „Úkolem soudní judikatury je řešení konkrétních sporů; to je z povahy věci zaměřeno do minulosti a ke konkrétní kauze. Tento primární charakter rozhodovací činnosti soudů však doznává na úrovni vrcholných soudů proměny, a fortiori v rámci judikaturu sjednocujícího tělesa uvnitř vrcholného soudu. Zatímco požadavek zákonnosti rozhodovací činnosti směřuje k případné korekci rozhodnutí jednotlivé kauzy, zajištění jednoty rozhodující činnosti (obě § 12 odst. 1 s. ř. s.) je svojí povahou aktivitou zaměřenou spíše do budoucna. Činnost rozšířeného senátu se pak v souladu s § 17 odst. 1 s. ř. s. zaměřuje především na druhý ze zmiňovaných úkolů Nejvyššího správního soudu: na do budoucna orientované sjednocování odlišných právních názorů. Z výše uvedeného plyne, že pokud, jako je tomu v kupříkladu v projednávané věci, rozšířený senát Nejvyššího správního soudu sjednotí doposud rozdílný přístup senátů zdejšího soudu stejně jako krajských soudů rozhodujících ve věcech správního soudnictví, účinky tohoto rozhodnutí jsou orientovány výlučně do budoucna. Ustálená judikatura vrcholných soudů představuje ve svém materiálním rozměru právní normu. Změnu

či zpřesnění této judikatury pak lze ve funkčním smyslu 5 As 96/2014 považovat za novelu právního předpisu s temporálními účinky, které změna právního předpisu tradičně má. Tato skutečnost má tedy v projednávané věci následující účinky:

1) Změna či zpřesnění judikatury není dostatečným důvodem pro využití mimořádných opravných prostředků ve věcech týkajících se stejného právního problému, které však byly před vydáním usnesení rozšířeného senátu pravomocně skončeny ve správním řízení a proti kterým nebyla v odpovídající lhůtě podána správní žaloba – obdobně viz např. např. nález ÚS ze dne 1. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 792/02, Sb. n. u. US, sv. 32, č. 31, s. 281 či nález ÚS ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 178/03, Sb. n. u. US, sv. 33, č. 20, s. 417.

2) Soudy rozhodující ve správním soudnictví však mají povinnost od okamžiku vyhlášení rozhodnutí rozšířeného senátu podle tam zaujatého právního názoru postupovat ve všech probíhajících a v budoucnu zahájených řízeních.“

15. Krajský soud v nyní souzené věci neshledal žádné skutkové ani právní důvody pro to, aby se od shora citované judikatury odchýlil. Jelikož v posuzované věci nelze správní řízení dosud považovat za ukončené, je zpětný účinek soudní judikatury zcela na místě. Krajský soud setrvává na svých závěrech vyslovených v předchozím zrušujícím rozsudku, na jehož odůvodnění plně odkazuje.
16. Krajský soud v předchozím zrušujícím rozsudku jednoznačně uložil žalovanému, jakými otázkami se má v dalším řízení zabývat a jaké skutečnosti má ve svém dalším rozhodnutí vyhodnotit. Lze zcela souhlasit s žalobcem v tom, že pokud se žalovaný se závěry krajského soudu vyslovenými ve zrušujícím rozsudku neztotožnil a neměl v úmyslu je respektovat, bylo legitimním postupem podat proti zrušujícímu rozsudku kasační stížnost. Tak však žalovaný nepostupoval a místo toho vydal napadené rozhodnutí, v němž nejenže nerespektoval závěry zrušujícího rozsudku, ale přímo proti jeho znění argumentoval.
17. Na základě shora uvedeného krajský soud napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení spočívající v jeho nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů (ust. § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.), dále pro vady řízení, jež mohly způsobit nezákonnost napadeného rozhodnutí (§ 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s.) a také pro nezákonnost spočívající v nerespektování právního názoru soudu vysloveného ve zrušujícím rozsudku (ust. § 78 odst. 1 s.ř.s.). Současně soud rozhodl o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem vyslovený soudem v tomto rozsudku (ust. § 78 odst. 5 s.ř.s.).
18. O nákladech řízení bylo rozhodnuto v souladu s ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když procesně úspěšnému žalobci vznikly náklady zaplacením soudního poplatku ve výši 3 000 Kč a dále náklady v souvislosti s právním zastoupením, a to za 3 úkony právní služby po 3 100 Kč a 3 x režijní paušál po 300 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 14a vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, v platném znění). Náklady spojené s právním zastoupením byly dále zvýšeny podle ust. § 57 odst. 2 s.ř.s. v souvislosti s daňovou povinností zástupce žalobce (DPH). Náklady řízení celkem pak představuje částka 15 342 Kč.

[Zadejte text.]

19. Vzhledem k odlišné úpravě s.ř.s. a o.s.ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí, stanovil soud žalovanému k plnění lhůtu 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (ust. § 54 odst. 5 s.ř.s., § 159 a § 168 o.s.ř.), a to k rukám zástupce žalobce.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 11. března 2021

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje